

Per 1015/2000

10023216,2

COBISS

SVETOGORSKA
RALJICA
PRIJATELJEV SVETE GORE

GORIŠKA KNJIŽNICA

Leto VI.
avgust
2000
Št. 2

*Pozdravljena, Gospa
sveta kraljica,
sveta Božja mati Marija,
ki si postala devica Cerkev.
Izbral te je najsvetejši Oče nebeški
in te posvetil z najsvetejšim
ljubljenim Sinom
in Svetim Dubom Tolažnikom.
V tebi je bila in je vsa polnost milosti
in vse dobro.
Pozdravljena, njegova palača!
Pozdravljena, njegov tabernakelj!
Pozdravljena, njegovo domovanje!
Pozdravljena, njegovo oblačilo!
Pozdravljena, njegova dekla!
Pozdravljena, njegova mati!
In vse svete kreposti,
ki se po milosti
in razsvetljevanju Svetega Duba
izlivate v srca verujočih,
da jih iz nevernih
spreminjate v Bogu zveste.*

Frančišek Asiški

Govor g. škofa Metoda Piriba

Nedeljo za nedeljo se oglašajo mogočni svetogorski zvonovi in veselo pozdravljajo romarje, ki peš ali s prometnimi sredstvi prihajajo na Sveto Goro. Danes so ti zvonovi pozdravili nas, ki smo se zbrali okrog Svetogorske Kraljice kot predstavniki iz vse naše škofije in od drugod, zadnjič na ta praznik v tem tisočletju. Na Sveto Goro smo prišli, da tu prosimo za varstvo, mir in pomoč, za odpuščanje, tolažbo in spravo ter da zopet obnovimo posvetitev Mariji.

Vsi se moramo spraševati, ali je za nas poklic kristjana odločujoč v našem življenju, ali pa morda le medlo živimo iz tradicije, utrujeni in naveličani in včasih kar obupani. Sveto leto 2000, ki je pred nami, bi moralo biti za nas čas požitve našega krščanskega poklica in globoke duhovne preнове. S Kristusom se je začel proces osvoboditve, prenovitve in posvetitve, čas odrešenja. S krstom, z birno in z drugimi zakramenti smo se tudi mi odločili za te vrednote. V povezanosti s Kristusom ima vsak krščanski poklic smisel in vrednost, lepoto in moč. In vse to, kar je po Božji milosti v nas, bi morali izžarevati tudi na zunaj. S sv. Pavlom bi morali ponavljati: "Življenje je meni Kristus" (Flp 1,21). Pa se vprašajmo, koliko naš krščanski poklic vpliva na naše vsakdanje življenje in kaj pomenimo za našo družbo? Ali je zaznavna kakšna razlika med

človekom, ki je krščen, ki hodi ob nedeljah k maši, prejema zakramente, je cerkveno poročen in med tistimi, ki vsega tega nimajo? Če ni nobenega razločka, potem je veliko vprašanje, kakšno vero živimo. Boga in vero je treba vzeti resno. Vera je nekaj živega, tako da nikoli ne morem reči: dovolj jo poznam, dovolj jo živim, dovolj sem jo odkril. Tu potrebujemo življenjsko prenovu in sveto leto 2000 nam bo dalo veliko pobud za poglobljeno duhovno življenje. Cerkev je po svojem Ustanovitelju vsa Božja in sveta, v svojih udih pa je grešna, zato je vedno potrebna očiščevanja in prenavljanja. Apostol Janez pravi: "Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe varamo in v nas ni resnice" (Jn 1,8). Prav zaradi nas in zaradi našega zveličanja se je Kristus učlovečil in prišel med nas. On je še vedno Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta.

Greh omadežuje lepoto duše, greh načenja trdnost in rodovitnost naših družin, naš greh zmanjšuje sijaj na obrazu Cerkve. Apostol Pavel nas prosi: "Spravite se z Bogom" (2 Kor 5,20). Sprava se na poseben način uresničuje v zakramentu svete spovedi. V nekem smislu ima vsako naše romanje tudi spokorni značaj. Večina ljudi, ki pride romat na Sveto Goro, gre tudi k spovedi. In potem postajamo novi ljudje, ki imamo z Božje strani vse možnosti za novo življenje.

SPOROČILO SVETOGORSKE KRALJICE

Iskrena vrnitev k Bogu zahteva tudi prijateljsko srečanje z bližnjim. Zelo značilna je trditev sv. Janeza: "Ako kdo pravi ljubim Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnik" (1 Jn 4,20). In isti apostol nas nadalje poučuje: "Ljubimo se med seboj, ker je ljubezen iz Boga" (1 Jn 4,7). Koliko razprtij, sporov, nesporazumov je po naših družinah, med zakonci, med generacijami, med mladimi in starejšimi, med sorodniki, med sosedi, med narodi. In vendar bodo ljudje spoznali, da smo Gospodovi učenci, če bomo imeli ljubezen med seboj, če se bomo spoštovali in si pomagali. Ni mogoče biti prijatelj z Bogom, če nismo prijatelji, če nismo dobri drug z drugim. Ni mogoče srečati se s Kristusom pri spovedi in pri obhajilu, če se poprej ali potem ne pomirimo tudi med seboj.

Svetopisemski strokovnjaki se sprašujejo, kaj je bil vzrok, da je Sveti Duh tako učinkovito pomagal pri širjenju evangelija v mladi Cerkvi. Ta milostni vpliv utemeljujejo z dejstvom, da je bila takrat Cerkev prešibka in nujno potrebna pomoči. Toda Cerkev je bila v času svoje dolge zgodovine še velikokrat šibka in slabotna. Premalo upoštevamo duhovno in apostolsko pripravljenost in gorečnost prvih kristjanov, ki niso čakali na evangelizacijo sveta prekrižanih rok. Sami so se odgovorno lotili dela. Zavedali so se Gospodovega naročila: "Oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu" (Mr 16,15). Vsak od nas je poklican, da sprejema v Cerkvi in v naši družbi

različne službe, da vse materialne danosti prepojimo s Kristusovim duhom in spolnimo Jezusovo naročilo: "Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih" (Mt 5,16).

Današnji evangelij (Lk 1,39-56) o Marijinem obiskanju pri sorodnici Elizabeti nam pove, kakšne so naše naloge ob izteku tega in začetku novega tisočletja. Ko je Marija sprejela angelovo sporočilo in dala odgovor Bogu, se je v moči Svetega Duha v njej učlovečil Božji Sin. Marija se je podala na pot, v sebi je nosila Boga, v njenem srcu je zorela hvalnica Bogu, ko je hitela na srečanje in na pomoč svoji sorodnici Elizabeti. Ta jo je sprejela z besedami: "Blagor ji, ki je verovala" (Lk 1,45). e smo kot kristjani tudi mi sprejeli Božjo besedo v evangeliju in v zakramentih, se moramo pogumno podati na pot v novo tisočletje. V živi veri moramo v sebi nositi Boga, ga hvaliti in hiteti k ljudem, da bi jim oznanjali, pričevali in na različne načine govorili o Bogu. Da bi bili vsi tu navzoči ter vsi verni v naši škofiji in v Cerkvi na Slovenskem pod Marijinim varstvom in po njenem zgledu na tak način na poti v novo tisočletje, se bomo sedaj zopet posvetili Mariji in to posvetitev udejanjili v svojem življenju.

Sveta Gora, 15. avgust 1999

Kraljica Svete Gore, varuj dom in rod!

Štiristo let na Skalnici,
Marija, rod te naš časti,
štiristo let v obilnosti -
o daj, usliši prošnje glas,
še v ta pregrenki, bridki čas
ohrani nas, ohrani nas,
da bomo vse do konca dni,
Marija, tvoji romarji!

Pesem je napisala Joža Lavrenčič, velika častilka Svetogorske Kraljice, za 400-letnico l. 1939. Brezmadežna Gospa, ki se je prikazala pastirici Urški, jo je nagovorila v našem - slovenskem jeziku. Ljudstvo, ki je bilo v tistem času tlačeno od gosposke, ogroženo od turških napadov, pa še kuge, je bilo navdušeno, da ga Nebo ni zapustilo. To je bil vzrok, da je Marijin dom zrasel v slabih štirih letih. Na Skalnici, brez gradbenega materiala, brez vode, je vstalo svetišče, ki mu daleč naokoli ni bilo para.

Vsemu navkljub, tudi protestantskemu pridigarju Trubarju, je bilo svetišče posvečeno l. 1544 ob ogromni udeležbi ljudstva.

Kmalu po tem dogodku se ob svetišču naselijo frančiškani. Ob njihovi duhovni pomoči raste v našem ljudstvu prava pobožnost do Marije. Zaupanje v Marijo raste tudi zato, "ker Marija govori naš jezik; Marija razume naše govorjenje." Ob tem navdušenju je bilo lahko dobiti dovoljenje, da se milostna podoba okrona. Sveti sedež izda

dokument, da se podoba - druga izven Rima - okrona 6. junija 1717. leta. Slovesnost je presegla vsa pričakovanja, tako v obisku kakor v pobožnosti. Po tem dogodku postane Sveta Gora evropska božja pot.

Nad Marijino slavo se pričnejo zgrinjati temne sile. Jožef II. ukine božjo pot l. 1786. Že po šestih letih se milostna podoba povrne iz izgnanstva. Škofijski duhovniki so jo prevzeli v duhovno oskrbo vse do leta 1900, ko jo spet prevzamejo frančiškani. V prvi svetovni vojni je Marija v begunstvu. Streho je dobila v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Na Sveti Gori pa ni ostal kamen na kamnu. Zasilna kapela je pripravljena, da sprejme milostno podobo l. 1921.

Pred drugo svetovno vojno so italijanski frančiškani (slovenski so bili izgnani) pozidali novo baziliko, samostan in romarski dom. Zelo dobro so oskrbovali romarje, se naučili našega jezika in izdali prve številke Svetogorske Kraljice, edinega slovenskega časopisa med fašizmom. V drugi svetovni vojni je bila milostna podoba zopet v izgnanstvu: najprej na Kostanjevici nad Gorico, nato v goriški stolnici, od koder je bila ukradena. Najdena je bila l. 1949 v Rimu, restavrirana in l. 1951 se je spet vrnila na Sveto Goro.

V času totalitarnega režima je bilo romanje oteženo z nenehno

kontrolo osebnih podatkov, z nacionalizacijo Romarskega doma in gostišča (sta že vrnjena).

Že ob koncu 80. let se je stanje povsem spremenilo. Mestna občina Nova Gorica posveča tudi sedaj veliko pozornost infrastrukturi.

V zadnjem stoletju je Svetogorska milostna podoba doživela poleg žalosti tudi radosti. Zapisal bom samo tri izmed mnogih:

- 8. aprila 1951 se je milostna podoba vrnila iz dolgega in najbolj poniževalnega begunstva. Tisoči jo spremljajo, ko jo na nosilih nesejo iz Solkana na Goro kljub dežju, burji in velikem nasprotovanju komunistične oblasti. Verna srca so polna radosti in veselja, ki jim ga ni mogel nihče vzeti.
- Ob obisku papeža Janeza Pavla II. v Gorici so verni želeli imeti med seboj Svetogorsko Kraljico. Tako so prvo soboto, ko je papež molil rožni venec, ki ga je prenašala evropska televizija, milijoni gledalcev zrl v obraz Matere in Kraljice Svete Gore.
- Bila je visoka pokroviteljica velikega shoda mladih kristjanov v Postojni ob obisku papeža Janeza Pavla II. Ob njeni podobi je z mladimi obhajal svoj rojstni dan.

Preteklost nas bodri, da tudi v sedanjem in v prihodnjem času ne bi nikoli nehali slaviti Matere Marije, Kraljice Svete Gore.

Sveto leto na Sveti Gori

Na sveti dan lanskega leta smo tudi na Sveti Gori "odprli" Sveto leto. To je bilo, ko je p. Bernard iz Kopra pripeljal jubilejno svečo, darilo g. škofa Metoda. Plamen sveče, ki plapola ob nedeljah in praznikih pri maši ob 10. in 16. uri ter pri romarskih skupinah, govori romarjem: "Ne pozabite prejeti Svetoletnega odpustka!"

Župnijska romanja naše škofije so v polnem teku. Romarji prihajajo tudi iz Štajerske, Gorenjske in Dolenjske s svojimi župniki, da bi počastiti Kraljico in prejeti Svetoletni odpustek. Prihajajo tudi iz sosednje Julijske Krajine in Furlanije. Štirikrat je pripeljal romarje in zanje maševal goriški nadškof g. Dino De Antonio. 3. junija so se zbrali v baziliki in okoli nje Mavričarji in drugi mladi. Letošnji novomašniki iz ljubljanske nadškofije in kopske škofije so se tukaj duhovno pripravili na posvečenje. Tudi duhovniki so tukaj opravili letne duhovne vaje.

Jezus, večni in veliki duhovnik, daje na priprošnjo Svetogorske Kraljice vsem, ki se vzpnejo na Goro, obilno duhovno okrepčilo.

Solkansko polje pri Gorici

Svetogorska listina 5 iz Arhiva Slovenske frančiškanske province v Ljubljani nam priključuje iz časovne oddaljenosti 460 let Gorico, mesto pod gradom, in vas nasproti Sabotina, Solkan. Davna Gorica zaživi v tej listini na določen dan, 15. februarja 1540. Nastopijo mestni občinski tajnik, dve priči, solkanski kmet in solkanski mlinar. Omenjena pa sta še drugi solkanski kmet in zemljiški najemnik goriškega vojaškega poveljnika. Pet izmed teh ljudi se je torej ta dan zbralo v uradu mestnega občinskega tajnika. To službo je tedaj opravljal notar Peter iz Cistarij. Le tako je notar mogel sprejeti prošilce za sklenitev pogodbe v uradu mestnega tajnika. Ko je bila pogodba sklenjena, je notar spisal v latinščini o njej listino in jo overovil, da je dobila pravno veljavo. Ta listina se je ohranila na Sveti Gori, kjer jo je notar ali kdo izmed pogodbenikov spravil na varno. Čeprav je bila v nevarnosti kot vse drugo tukaj spravljeno blago, se je vendar po sreči ohranila in je bila pred cesarsko zaplenitvijo Svete Gore poslana k frančiškankom v Ljubljano, kjer je bila res bolj varna. Še vedno je namreč shranjena tam med 24 starimi svetogorskimi listinami.

Naj zdaj to domačo solkansko-goriško listino navedem v slovenskem prevodu:

*V Kristusovem imenu. Amen.
Leta tisočpetstoštiridesetega od*

njegovega rojstva, v trinajsti indikciji, dne 15. februarja.

Opravljeno v tajniškem uradu v navzočnosti De Gregia Janeza Mana iz Učelij/de Ucellis/... in Dominika iz Premanzacha/de Premanzacho/, sina Antona Aranettija, privzetib, poklicanib in naprošenib prič.

Nastopi Simon, sin Andreja Mabniča /Machnich/ iz Solkana. Prodal je /polje/ za ceno enajst zlatnikov in treh lir in to mu je izplačano po dvajset setinov za zlatnik. Izpovedal je, da je vso to vsoto dobil in prejel od spodaj navedenega kupca. Iz /prodanega/ tudi ni nikomur nič obljubil, ampak je zase in za svoje dediče po pravu in lastnem premisleku za vedno izročil, prodal in oddal Martinu, sinu Trojerja /Troier/, solkanskemu mlinarju, navzočemu in izplačujočemu Simonu ter sprejemajočemu zase polovico polja, ki leži v območju Solkana blizu Gorice. Deloma meji s poljem Štefana Osenika /Osenico/ iz Solkana. Ob drugi strani je prav tako polje ... zemljiškega najemnika gospoda poveljnika Othoninija de Neubauss. Je še več drugih meja, dobro znanib.

Z vsemi in posameznimi stvarmi, ki jib navedena polovica polja ima na sebi, nad seboj, v sebi ali pod seboj, v celoti vse, po pravu in v dejanski rabi ali kar je zahtevano za last z veseljem in v korist, kar na tej polovici

NAŠE KORENINE

polja pritiče in pripada na neki način prodajalcu na polju, v zvezi s poljem ali za to polje, vse to on, izroča ... kupcu in njegovim dedičem ali komur bi kupec bil pripravljen za vedno dati pravico. Navedeni prodajalec in njegovi dediči ali katerakoli druga oseba temu ne bodo nasprotovali. Zaveda se, da je za plačilo prepustil navedeno polovico polja imensko navedenemu kupcu na razpolago in v posest, dokler bo njegov dub zmožen pravico in posest uporabljati ... Prodajalec obljublja zgoraj navedenemu kupcu ali njegovim dedičem zase in za svoje dediče pod obveznostjo usega svojega premoženja, premičnega in nepremičnega, sedanjega in prihodnjega, v posesti in izgubljenega ..., da ne bo nikoli nič škodoval, povzročil prepira ali s povzročiteljem soglašal, da bo branil in obranjal zakonite pravice pred vsakim človekom v povezavi s Cerkvijo in vsem človeštvom. Zgoraj navedeno prodajo in vse ter posameznosti v njej bo upošteval in obranjal trdno ter spolnjeval. Ničesar ne bo spreminjal, ne govoril proti čemu in ne poskušal sam ali po kom drugem ali drugih iz kateregakoli razloga in predvsem z zlobno zvijačo ali namišljenim razlogom, s tožbo ali v dejanju.

Pogodbenik, ki se začne pravadati, bo kaznovan v dvojni meri, a od nje manj pet navadnih, malih veronskih novcev, ki jih mora odšteti v naročje /toženemu/.

Pogodba v posameznostih,

izplačila in obljube, pa če so izpolnjene ali ne, vsekakor je ta listina z vsem in s posameznostmi v njej navedenih /veljavna/ in ostanejo vsi /dogovori/ v svoji moči potrjeni.

Pri vseh in posameznih zgoraj navedenih rečeh sem bil navzoč, ko so se dogajale, jaz, Peter iz Cistarij /de Cistariis/, javni notar po cesarski oblasti, in sem jih naprošen zapisal, objavil in jih v to uporabno obliko uredil. Izjavljam, da sem jim pristavil svoje znamenje in ime.

Pred štiristošestdesetimi leti je torej Solkan imel svojega mlinarja. Morda kdo ve, kje je dobil vodo, da jo je napeljal na svoj mlin. Uspeval je gotovo, ker je zmožgal kupiti od svojega sovaščana polovico polja. To polje je moralo biti prav blizu Gorice, ker je notar zapisal, da leži sicer v območju Solkana, a je dodal "sub Goritia", kar pomeni pod Gorico, a tudi blizu Gorice. In zdaj ta svetogorska listina o prodaji približuje oddaljeno Sveto Goro Solkanu in Gorici.

Kjer sem med besedilom s tremi pikami zaznamoval, da je nekaj spuščena, je spuščena beseda, ki je nisem mogel razbrati, ali pa pravniški obrazci, ki besedilo krasijo, a tudi obtežujejo.

V tem jubilejnem letu skupaj pred Marijo

Pod tem geslom in v duhu iskrene zavzetosti za resnično spravo so se verniki koprške škofije in goriške nadškofije zbrali v nedeljo, 28. maja, v svetišču pred Svetogorsko Kraljico na tradicionalnem majskem romanju sosednjih verskih skupnosti.

Nadškof De Antoni je v homiliji večkrat srčno poudaril nujo po spravi v duhu Svete Gore, ki ga je treba utrjevati. V svetem letu morata biti koprška in goriška Cerkev na Gospodovi Gori še bolj združeni in enotni. Marija nam kaže na resnico našega življenja, ki je Kristus, edini Odrešenik včeraj, danes in vedno. Svet potrebuje Kristusa, kajti odsotnost Njega je brezupna smrt. Kot njegovi sopotniki še verujemo v svet, ki premaguje meje in ločevanja. "Največje romanje pa je vračanje." Še bomo morali odpirati vrata, je zatrdil msgr. De Antoni. Pri tem je mislil na vrata spomina, ki ga je treba še prečiščevati, vrata odpuščanja, ki edino omogoča, da se srca pomirijo, vrata sprave, v kateri se narodi sprejemajo in spoštujejo. Občestvo, sloga in mir so darovi, za katere je potrebno prositi.

Škof Pirih je s svojimi neposrednimi besedami prevzel navzoče z radostjo, saj so se verniki dveh sestrskih Cerkev v jubilejnem letu ob 2000-letnici Kristusovega rojstva srečali na milostnem kraju, da bi z enako prošnjo skupno obrnili pogled

na Marijo, mater različnih narodov, da bi se prenovili in se krepkejši v veri vrnili v svoj vsakdan. "Prosimo, da bi bili odprti za delovanje Boga v našem življenju!" Če je cilj svetega leta 2000 povečevanje Sv. Trojice, so jo pripadniki različnih narodov, kultur in tradicij na Sveti Gori najlepše počastili prav z romanjem v duhu sloge in bratstva med različnimi. Koprski pastir je tako vse prisotne nagovoril, da bi ponesli dragocene vrednote miru, veselja in sprave v vsakdanje življenje, ker se romanje verujočih kot nenehno iskanje Kristusovega obraza pravzaprav nadaljuje.

Povzeto: Novi Glas /št. 20, 2000

PROŠNJE, ZAHVALE, DAROVI

Svetogorski Materi Mariji!

Iz globočine kličem k Tebi, Mati Marija.

Z vsem zaupanjem Te prosim, usliši mojo molitev,
naj tvoj glas pride k Tebi in k Nebeškemu Kraljestvu.

S Svojo priprošnjo pri Bogu mi milostno pomagaj,
da uspešno opraviš še zadnji izpit in uspešno diplomiram.

Posreduj zame, Milostna Mati, pri svojem Sinu,
da mi jutri pomaga. Prosim Te, naj občutim radost opravljenega izpita in se ti večno zahvaljujem.

Svetogorska Mati!

Vedno, kadar sem se k Tebi zatekel po pomoč, si mi milostno pomagala. Prosim, pomagaj mi tudi tokrat. Usmili se me! Izpit je težek in snov zahtevna. Stoj mi ob strani z nebeškim blagoslovom Očeta in Sina. Stoj mi ob strani z Angeli nebeškega Kraljestva, vsemi svetniki in syeticami. Pošlji mi Svetega Duha v pomoč.

Mati Marija, ta izpit posvečam Tebi, ki me ljubiš. Pomagaj mi in obljubim Ti, da se Te bom spomnil.

Tvoj sin R.

O Marija Svetogorska,

prosim Te, o Jezus, odpusti nam naše grehe, odvzemi od nas hudobijo, pomnoži v nas ljubezen in mir v našem umu in v naših srcih. Sveti Duh, razsvetli nam pravi um za dušo in telo. Prosim te, utrdi nam pravo vero, trdno upanje in gorečo ljubezen.

Prosim te, da bi iz našega naroda izginila sovražstvo in bi zavladata mir in ljubezen. Posebno te prosim za našo mladino; varuj jo vsega hudega in vodi jo po pravi poti! Prosim te za dobre duhovnike.

Svetogorska Kraljica milosti!

Draga Mati Marija, vse dni mojega življenja si me milostno vodila za roko. Tudi v hudih dneh mojih težav si mi stala ob strani. Nikdar nisem prosila zaman. Bog bodi hvaljen! V znak moje hvaležnosti Ti podarim sliko Tvoje podobe. Še naprej Te prosim milosti, še posebno za tiste, ki jih nosim v svojem srcu.

Prosim za zdravje, vero, upanje in ljubezen. Ostani z nami vedno in povsod, svetuj, podpiraj, uči, vodi in pomagaj v vsakdanjem življenju.

Hvala Ti tisočkrat za vse!

častilka Svetogorske Matere Božje

PROŠNJE, ZAHVALE, DAROVI

Svetogorska Kraljica!

Zahvaljujem se ti za srečo, zdravje in razumevanje v prvem letu zakona. Marija, prosim te tudi za našega nerojenega otroka, ki ga nosim pod srcem. Prosim, blagoslovi ga s svojo milostjo. Priporočam se ti v varstvo ob porodu.

- Anica in Albina, 75.000 Lit
- g. Lozej Pjerina, 500.000 Lit
- M.L. - Mavhinje (Trst) za Sveto Goro, 100.000 Lit
- Neimenovani darovalec za velik dar Bog povrni.

V.K.

Darovi od 6.4.2000

Lepo se zahvaljujemo za darove Svetogorski Kraljici.

- Lučka Luženik, Nova Gorica
- Vida Prinčič, Gorica
- N.N.
- Družina Pertot, Trst
- Marija Pia Cogue iz Redipuglia
- V zahvalo in priprošnje Svetogorski Kraljici 100.000 Lit, okolica Nove Gorice
- Ana Zuer, rešnovec
- Za Sveto Goro Otroški vrtec Boršt - Trst, s prošnjo k Svetogorski Materi Božji 25.000 Lit

Predstavitev razstave Stvarjenje

Svetopisemsko poročilo o stvarjenju sveta je tudi za likovnega umetnika privlačna tema, še posebej za tistega, ki ga zanimajo tudi naravoslovni izsledki o tem edinstvenem pradogodku in ki želi obe različici religiozno in znanstveno povezati v skladno celoto.

Tako si ogledujemo ob predstavljenih delih slikarja Branka Čušina podobo prasnovi, ustvarjene, kot pravi znani angleški fizik Paul Davies, iz nič, kot drobno točko v neskončnem prostoru, napolnjeno z brezmejno energijo, gostoto in temperaturo. V barvno razgibanih avtorjevih akvarelih ji sledimo do strahotne eksplozije, ki razprši pragmatično veselje. Ta usodni trenutek pred milijardami let smatrajo nekateri znanstveniki za začetek časa in kot poudarja v svoji knjigi *Bog in moderna fizika* že omenjeni P. Davies, za akt Božjega stvarjenja veselja. Slikarjev čopič nas zatem vodi v neskončne kozmične daljave do galaksij, do naše Rimske ceste in naprej do nam bližje svetopisemske večje luči - Sonca, in manjše luči - Meseca, ki vsaka v svojem času osvetljujejo zemljo. Njeno rojevanje nam v skladu z besedilom Geneze zopet prikazuje vrsta slikarjevih upodobitev, ki skupaj s kompozicijo Stvarjenje človeka zaključujejo razstavo.

Čušinova pripoved, prikazana na kompozicijsko urejen in barvno izrazen način, pomeni novost v našem likovnem prostoru. V njej se privikrat svetopisemsko izročilo, sodobna znanstvena dognanja in slikarjeva fantazija povezujejo v zanimivem in slikovitem soglasju.

Isto snov, vendar v drugačnem gradivu in predvsem na simboličen način, nam prikazujejo vezenine Kati Čušin, povzete po vzorcih iz publikacije *Heide Sondernauer Die sieben Schöpfungstage*. Simbolni prikaz stvarjenja na sedmih vezeninah, obogatenih z znamenji in izreki, ne služi le ugledu, temveč tudi premišljevanju o Božji vsemogočnosti in o človekovih večnih neznankah - o brezmejnosti prostora in časa, v katerih nedoumljivosti se skriva eden največjih dokazov Božjega bivanja. Kati Čušin je z velikim znanjem in prizadevnostjo izvezla zahtevne oblikovne predloge in jim dala barvno privlačen in novim meram ustrezen izgled.

dr. Cene Avguštin

Pogreb brata Rudija

Po nekaj dneh bolehnje borbe za življenje je brat Rudi (Maksimilijan) Rudež svoj zemeljski tek dokončal za posledicami možganske kapi v šempetrski bolnišnici. Od njega smo se poslovili in ga pokopali v nedeljo, 25. junija na Sveti Gori, kjer je preživel dobro polovico svojega življenja. Da je bil zelo priljubljen pri ljudeh, je pokazalo veliko število tistih, ki so se prišli od njega posloviti: sorodniki, sovaščani in vsi, ki so ga kakorkoli poznali, z njim delali ali peli ob njegovi spremljavi. Molitev rajnega brata Rudija smo začeli uro pred mašo z rožnim vencem in sklenili z večernicami. Pogrebno mašo ob 16. uri je vodil p. provincial Stane Zore ob somaševanju njegovih sobratov in škofijskih duhovnikov iz različnih krajev Primorske. Mašo so obogatili pevci svetogorskega zbora, na pokopališču pa mu je v slovo zapel tudi zbor sovaščanov iz Kobjeglave. Telo smo izročili Materi zemlji v upanju na vstajenje.

Pridiga p. provinciala Staneta Zoreta pri maši zadušnici.

Spoštovani svojci, dragi sobratje, dragi bratje in sestre!

Zbrali smo se v baziliki svetogorske Matere božje, da bi se poslovili od našega brata, frančiškana Rudija Rudeža. Na tem kraju je Marija naročila Uršuli Ferligojevi, naj ji ljudstvo

zgradi hišo. Naši predniki so njeno naročilo izpolnili. Zgradili so hišo božje slave in Marijinega češčenja, obenem pa so gradili tudi hiše svojega življenja. Na tem kraju je brat Rudi 55 let gradil hišo svoje izročitve Bogu in svoje zvestobe.

Brat Rudi se je rodil 11. januarja 1913 v Kobjeglavi na Krasu očetu Francu in materi Mariji, rojeni Rudež. Pri krstu so mu dali ime Maksimilijan. Njegov brat dvojček je umrl, tako da se je br. Rudi večkrat pošalil, da mu Bog naklanja tako dolgo življenje, ker mora živeti za dva.

Za svoj redovni poklic je sam rekel, da ga je podedoval od očeta, ki je želel biti frančiškan, pa razmere doma tega niso dovoljevale. Tako je, kakor tolikokrat, očetovo željo uresničil sin. Otroštvo in mladost je preživel pod trdo raznarodovalno politiko Italije, ki mu je v srce vsadila tako ljubezen do slovenščine, da je sklenil, da italijansko ne bo molil. Zato je sklenil pobegniti v Jugoslavijo. Namen je uresničil septembra 1929, ko je pri Planini skrivaj prestopil državno mejo in zaprosil za sprejem pri frančiškanih v Zagrebu.

Poslali so ga na Trsat, kjer je pomagal v kuhinji. Marca naslednje leto je oblekel tretjeredniški habit in dobil redovno ime Rudolf. S Trsata je z enako zadolžitvijo odšel v Čakovec, kjer je ostal do leta 1934, ko je odšel v noviciat na Trsat, kjer je naslednje leto naredil začasne zaobljube. Za eno leto se je vrnil v Čakovec, leta 1936 pa so ga predstavili v Razkrižje, kjer je opravljal službo kuharja. Od tam jo odšel za

kuharja in organista v Koprivnico. 21. novembra 1945 so ga italijanski frančiškani prestavili na Sveto Goro, kjer je ostal vse do pretekle srede, ko ga je Gospod po sestri smrti povabil v prebivališče pri Očetu.

Tudi na Sveti Gori je vsa leta vestno in odgovorno vršil službo organista v baziliki. Množice romarjev so na tem kraju prav po njegovem občutnem orgljanju srečanje z Bogom in sveto Božjo materjo doživljale globlje in veličastnejše. Za orglami se ni vedel, kot da morajo vsi poslušati samo njega, ampak je prislunhil ljudem in jim s spremljanjem pomagal, da so peli navdušeno in sproščeno.

Br. Rudi je imel rad glasbo. Sam je pravil, da se je z glasbo srečal že v zibelki. Njegov oče je bil organist, samouk in je imel velikokrat doma pevske vaje za župnijski zbor. Mali Maksimilijan, pozneje br. Rudi, pa je ležal v zibelki zraven harmonija. Melodije so se vtisnile vanj in ko je nekoliko zrasel, je tudi sam poskušal ubirati tipke na harmoniju. Tako se je naučil igranja in spremljanja ljudskega petja, kar je z neizmenim veseljem delal vse do zadnje bolezni, ko ni več popolnoma zaupal samemu sebi. Še vedno pa je hodil na kor in zaigral prazni cerkvi - za svojo dušo in za božjo slavo.

Zelo si je želel dobiti tudi formalno glasbeno izobrazbo, saj je bil izrazit talent. Vendar predstojniki za njegov dar in za njegovo željo niso imeli dovolj posluha. S solzami v očeh mi je pripovedoval, kako je velikokrat

zvečer, po celodnevem delu v kuhinji, ko so ostali odšli spat, sam naskrivaj šel na kor in igral. Skrajšal je počitek in spanje, da je mogel razvijati svoj glasbeni dar. Ko je bil na Sveti Gori gvardijan pokojni p. Martin Perc, ga je br. Rudi nekoč vprašal, če bi lahko šel študirat glasbo. P. Martin mu je takrat povedal veliko resnico. Rekel mu je nekako takole: "Br. Rudi, tega, kar imate, vam ne more dati nobena šola in nobena glasbena izobrazba." Kljub temu je neko zimo, ko na Sveti Gori ni bilo romarjev, za dva meseca odšel k pokojnemu p. Francetu Ačku na Vič, da je spoznal teoretične osnove kontrapunkta. P. France mu je po tistih dveh mesecih izrekel priznanje, da v vsem svojem življenju ni imel tako zavzetega študenta, kot je bil br. Rudi.

S svetogorskimi orglami je bil posebno povezan. Njemu smo dolžni zahvalo, da so orgle leta 1947, po priključitvi k Jugoslaviji, ostale na Sveti Gori. Italijanski frančiškani so se namreč odločili, da jih ob odhodu s Svete Gore odpeljejo s seboj. O tej nameri so se pogovarjali javno, prepričani, da jih nihče ne razume. Br. Rudi pa je iz njihovih pogovorov spoznal njihove načrte in skupaj s p. Otonom sta se odločila, da o tem obvestita krajevni ljudski odbor v Solkanu. Ko so Italijani najeli tovornjak in nanj začeli nakladati orgle, se je zbral cel Solkan skupaj s kaplanom in zahteval, da morajo svetogorske orgle ostati na Sveti Gori. In ostale so.

Naj povem še en svetogorski utrinek br. Rudija. Po vojni je oblast

zahtevala, da morajo vsak večer prijaviti romarje, ki prenočujejo na Sveti Gori. Vsako soboto jih je bilo nekaj sto. Zvečer so bratje začeli popisovati tiste, ki so ostali na Gori. Po polnoči se je eden odpravil v Solkan, da je na policiji oddal spisek, saj ga je oblast zahtevala do treh zjutraj. Velikokrat se je sredi noči v dolino odpravil br. Rudi. In potem še čez dan, saj so morali vse prinesiti na Sveto Goro. Sam Bog ve, kolikokrat je z nahrbtnikom na ramah premeril svetogorsko strmino. Včasih je moral to narediti celo dvakrat na dan. Pa mu ni bilo težko. "Bil sem mlad in zmogel sem vse," je rad rekel.

Še dveh poti br. Rudija ne smemo pozabiti. Njegova prva pot ga je vsako jutro vodila v samostansko kapelo. Ob petih je pokleknil na svoje mesto in začel moliti. Tega se je držal vse do zadnjega. Zavedal se je, da za poglobljeno redovno življenje zgolj skupna molitev ne zadošča. Čez dan pa je bilo toliko dela in opravil, da za osebno molitev ni mogel najti časa. Zato je vstajal zgodaj, da je do takrat, ko so drugi bratje prišli k molitvi, opravil vse osebne molitve in posvetil dan Bogu. Njegova druga jutranja pot, takoj po sveti maši, pa je peljala do merilne naprave za količino padavin. Desetletja je vsak dan izmeril padavine, zapisoval količine in vreme in vsak mesec pošiljal podatke na Hidrometeorološki zavod v Ljubljano. Nobeno neurje mu ni preprečilo, da ne bi opravil te svoje dolžnosti. Njegov čut za odgovornost nam je lahko za

vzglede.

Kljub toliko letom na Sveti Gori br. Rudi ni postal samotar. Rad je imel ljudi in se družil z njimi. Rad je imel tudi samostansko skupnost in živel je zanje. Z dobrohotnostjo je opazil tudi napake. Ni jih skrival in ni govoril o njih za hrbtom prizadetega. Odkrito je spregovoril o njih, brez vzvišenosti in oholosti, pač pa z iskreno željo, da bi stvari postale boljše.

Ker se je kot otrok v italijanskih šolah naučil jezika, so ga bratje neduhovniki južnoslovsanske konference izvolili za svojega delegata na generalnem kapitlju leta 1985 v Assisiju. Za to zaupanje je bil posebno hvaležen. Z veseljem in ponosom se ga je spominjal.

To je le nekaj utrinkov o br. Rudiju. Kdo bi mogel naštetati vse? Za konec naj rečem, da je br. Rudi živel iz povezanosti z Bogom. Bog mu je resnično pomeni vse, zato se je z vso resnostjo prizadeval za življenje z njim. Sam sem doživel, kako je jokal nad svojimi slabostmi, ker je menil, da kdaj pa kdaj ni živel dovolj sveto.

Dragi brat Rudi, za vse Vaše življenje, zlasti pa za ta zgled, se Vam danes zahvaljujem. Prosim Vas, da s svojo molitvijo nadaljujete pri Očetu in da tam, v objemu božje ljubezni, naši provinci izprosimo bratov, ki bodo znali ljubiti skupnost in jokati nad svojimi grehi in slabostmi.

Počivajte v Bogu, br. Rudi!

Sedmič na Sveti Gori

Iz megle sem dvignil se v sončne višave
in *Tebi* zapel sem: *Pozdravljena! Ave!*

Prišel sem iz teme, iz blatne temine
gor k Tebi Kraljica, iz solzne doline.

Me vleče - privablja me Tvoja bližina,
obdaja z radostjo me Tvoja milina.

Ko strt sem in beden in poln slabosti,
ko stiskajo dušne sveta me težave,
tedaj vem za pot - nihče me ne ustavi,
saj Mati me vabi na rajске dobrane.

In tu se potapljam v Tvojo lepoto,
ob Tebi doživljam vso Tvojo dobroto:
kar svet in bogastvo nam more dati,
to zmoresš le Ti, ker moja si mati!

Zato še naprej bom le k Tebi prihajal
se k Tebi zatekal na Skalnico sveto,
saj milosti siplješ mi v dušo nešteto,
pomirjen in srečen bom z Gore odhajal!

Danilo Cimprič

Kristus kraljuj!

Mogočno se dvigni
nam spev iz srca
v pozdrav Rešeniku
Vladarju sveta.

Kristus kraljuj!
Kristus, zmaguj!
V Hostiji sveti
nam gospoduj!

Darujemo vdano
ti svoje srce,
dejanja, besede,
vse misli, želje.

Poživi nam vero
v največjo skrivnost
večerje nebeške
vseh svetih sladkosti.

Utrdi, Zveličar,
nam upanje zdaj.
Po rešnjem Telesu
obetaš nam raj.

Foto: PAVŠIČ-ZAVADLAV